

Hämeenlinnan ortodoksinen seurakunta
Matti Alangon katu 11 A
13130 Hämeenlinna
Puh: (03) 616 5228
hameenlinna@ort.fi

Kirkollishallitus
Suomen ortodoksinen kirkko
Kuopio

Selvitysmies
Hannu Palsola
Kuopio

LAUSUNTO KOSKIEN PIISPAINKOKOUKSEN ESITYSTÄ HIIPPAKUNTARAJOISTA SEKÄ PIISPOJEN ESITYKSIÄ UUSISTA SEURAKUNTARAJOISTA (DNRO: 134/00/2018)

Pyydettyinä lausuntona 21.6.2018 sähköpostitse vastaanotettuun lausuntopyyntöön koskien piispainkokouksen esitystä hiippakuntarajoista sekä piispojen esityksiä uusista seurakuntarajoista, Hämeenlinnan ortodoksinen seurakunnan seurakunnanneuvosto lausuu seuraavaa:

Hallinnonuudistus etenee edelleen vain ja ainoastaan hallinnon ja talouden näkökulmasta mutta konkreettisia esityksiä tai suunnitelmia muutoksen vaikutuksista pyhäkköyhteisöjen käytännön elämään ei ole vielä esitetty. Lähinnä esitetyssä mallissa vain siirrellään seurakuntia hiippakunnista toiseen.

Miten seurakunnan toiminta ja elämä turvataan ja järjestetään uudessa hallintomallissa? Onko kappeliseurakuntamalli ainoa mahdollinen vai onko muita toteuttamiskelpoisia malleja olemassa (vrt. Helsingin ortodoksinen seurakunta)? Mikä on perustaso, jonka kirkko tarjoaa kaikille jäsenilleen. esim. saavutettavuuden osalta? Millaista on seurakuntaelämä? Jos tätä ei ennakoida, uudistus voi johtaa siihen että jäsenmäärä tosiasiallisesti vähenee.

Hiippakunnat ovat merkittävä kuluerä kirkon hallintorakenteessa. Olisiko hiippakuntarakennetta syytä keventää? Tarvitaanko kolmea hiippakuntaa? Voisiko olla vähemmän hiippakuntia ja vastaavasti enemmän apulaispiispoja, jotka muodostaisivat laaja-pohjaisemman piispainkokouksen tulevaisuudessa?

Hiippakuntien ei tarvitse olla keskenään saman kokoisia alueellisesti tai jäsenmääränsä puolesta. Jäsenmäärän tasapainoittaminen vain siksi, että kirkolliskokoukseen saataisiin tasapuolinen edustajisto jokaisesta hiippakunnasta, ei ole kestävällä pohjalla, koska kirkon jäsenistä selvä enemmistö asuu Etelä-Suomessa ja etelän seurakunnat – erityisesti Helsingin seurakunta – ovat keskeisimmät rahoittajat kirkossa. Rahoittajalla tulee aina olla

tarvittaessa viimeinen sana, kun yhteisten varojen jakamisesta kirkon eri alueille päätetään.

Hiippakunta- ja seurakuntauudistuksessa tulee huomioida selkeämmin myös kulttuuriset erot eri alueiden välillä.

Hämeenlinnan ortodoksinen seurakunta on historiallisesti Tampereen ja Lahden seurakuntien emäseurakunta. Sillä on kasvukäytävän ja liikkumisen suhteen luontainen side Tampereelle. Piispan esityksessä liittymistä Turun seurakuntaan ei ole perusteltu.

Seurakuntarajojen muutos etenee kuntaraja-ajattelun pohjalta, joka on ortodoksiselle perinteelle vierasta. Seurakunta on käytännössä pyhäkköyhteisö eli ne ihmiset, jotka koontuvat kirkkoon jumalanpalveluksiin. Kappeliseurakuntamallia voidaan pitää perusteltuna niin, että paikallisen toiminnan ansiosta paikalliset tarpeet tulevat paremmin huomioituksi.

Jotta uudistus olisi kannatettava tulisi uusien seurakuntien linjaukset olla jo tiedossa (kuinka monta kappeliseurakuntaa, henkilöstö kuhunkin kappeliseurakuntaan, määrärahat jne.). Kuinka aloitteet uusien seurakuntien jakamisesta kappeliseurakuntiin tullaan uudistuksessa tekemään? Onko se uusi seurakunta yhdessä hiippakunnan piispan kanssa vai onko se yksin hiippakunnan piispa?

Ydinkysymys on miten kirkollinen elämä ja toiminta turvataan Hämeenlinnassa? Saadaanko alueelle riittävä henkilöstöresurssi (pappi ja kanttori)? Toiminnalliset kysymykset eivät vielä ole tulleet esille hallinnonuudistuksessa. Hämeenlinnan seurakunta on tehnyt paljon yhteistyötä Tampereen seurakunnan kanssa ja sille on tärkeää, että yhteistyö voisi jatkua myös tulevaisuudessa. Toimintakulttuuria tulee kirkossamme muuttaa niin, että seurakuntien välistä yhteistyötä entisestään vahvistetaan ja, että yhteistyötä myös hiippakuntien välillä vahvistetaan. Resursseja tulee voida jakaa tehokkaammin ei vain seurakuntien vaan myös hiippakuntien kesken.

Miten työnjohto pappien ja kanttorien sekä erityisesti kirkkoherrojen osalta hoidetaan? Kuinka papistoa ja kanttoreita ohjataan ja kuinka piispat tekevät tämän työn? Mikä on kirkon keskushallinnon osuus henkilöstöhallinnon näkökulmasta?

Mikä on keskushallinnon rooli ja asema uudessa hallintomallissa suhteessa hiippakuntiin ja seurakuntiin? Nyt toimintoja keskitetään (kiinteistöhoito, talous, keskusrekisteri) mutta onko niiden kustannusvaikutuksia arvioitu? Tuovatko ne säästöjä vai lisää kuluja?

Laajoissa yksiköissä päätöksenteko etäännyy paikallistasolta. Riskinä on, että luottamuselimiin ei saada tasapuolisesti koko seurakunnan edustusta, jolloin päätöksenteko ja valta keskittyvät ja etäännyvät seurakunnan ns. keskuskeskseen. Uudessa hallintomallissa tulee taata, että kaikista yhdistyvistä seurakunnista tulee edustaja tai edustajat seurakunnan luottamuselimiin, jotta paikalliset tarpeet huomioidaan.

Hämeenlinnan ortodoksisen seurakunnan kannalta keskeisimpiä kysymyksiä on myös kuinka seurakunnan omaisuus (sijoitukset) turvataan niin, että niiden käyttö tosiasiallisesti

kohdennetaan testamentissa määrättyllä tavalla? Jakoperusteista sovittaessa tulee voida turvata se, että saadut varat voidaan kohdentaa testamenttiin määrättyllä tavalla.

Edellä kuvattujen seikkojen perusteella Hämeenlinnan seurakunta ei suunnittelun tällä tasolla voi katsoa tukevansa esitystä. Esitystä tulee täsmentää keskushallinnon ja hiipakuntien välisellä työn- ja vastuunjaolla sekä keskushallinnon ja seurakuntien työn- ja vastuunjaolla. Esityksessä tulee kuvata muutoksen kustannusvaikutukset. Esityksessä tulee kuvata ja yksilöidä tulevien seurakuntien rakenne (kappeliseurakunnat tai muu järjestely) ja toiminta. Kappelineuvoston tehtävä on kuvattava.

Hämeenlinnassa 25.7.2018,

Jonas Bergenstad
kirkkoherran toimen hoitaja
neuvoston puheenjohtaja